

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอโพธาราม จังหวัดหนองคาย มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีเวลาปฏิบัติงานในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน อำเภอโพธาราม จังหวัดหนองคาย ไม่น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 1,724 คน (ทะเบียนงานสถิติสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโพธาราม. 2551 : 2)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่ปฏิบัติงานจริงในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน อำเภอโพธาราม จังหวัดหนองคาย โดยการสุ่มอย่างง่ายโดยมีขั้นตอนการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.2.1 หาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการคำนวณจากสูตรของ

ทาโร ยามานะ (Taro Yamane. 1973 : 101)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N แทน จำนวนของประชากร

e แทน ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดในการวิจัยครั้งนี้ร้อยละ 0.05

แทนค่าสูตร ดังนี้

$$n = \frac{1,724}{1 + 1,724 (0.05)^2} = 325$$

ขนาดตัวอย่างที่ใช้สำหรับวิจัยครั้งนี้ จากการคำนวณได้ 325 คน ผู้วิจัยได้ใช้ขนาดตัวอย่างอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 325 คน

1.2.2 ผู้วิจัยเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Quota sampling) ให้ครบทั้ง 11 ตำบลของ อำเภอโพธารมย์ จังหวัดหนองคาย แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple random sampling) กำหนดให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในแต่ละตำบลมีโอกาสถูกเลือกเท่า ๆ กัน โดยใช้วิธีการเขียนชื่อทุกคนลงในกล่องแล้วจับฉลากชื่อครั้งละ 1 ใบจนได้รายชื่อครบจำนวน 325 คน

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายละเอียด

ที่	ชื่อตำบล	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)		
			ชาย	หญิง	รวม
1	จุมพล	287	25	29	54
2	เหล่าต่างคำ	149	13	15	28
3	ทุ่งหลวง	115	8	14	22
4	สร้างนางขาว	82	7	8	15
5	วัดหลวง	165	15	16	31
6	กุดบง	139	14	12	26
7	ชุมช้าง	195	15	22	37
8	นาหนัง	201	20	18	38
9	บ้านฝื่อ	95	10	8	18
10	เซิม	110	10	11	21
11	บ้านโพธิ์	186	15	20	35
	รวม	1,724	152	173	325

ที่มา: (ทะเบียนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอโพธารมย์ 2551 : 9)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1 ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศึกษาแบบสอบถามของ วิรัตน์ ศรีรักษ์ (2546 :109-114) และ สุพจน์ บุ่งอุทุม (2549 : 110-115) เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.1.2 กำหนดขอบเขตของคำถาม และร่างแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดการวิจัย เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในอำเภอโพธาราม จังหวัดหนองคาย

2.1.3 นำร่างแบบสอบถาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาความครบถ้วน และครอบคลุมของเนื้อหา ภาษา โครงสร้างและรูปแบบ เมื่อได้รับข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ถูกต้องตามหลักวิชาการและเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถามโดยพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยวิธีการ IOC (Index of Item – Objective Congruence) ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่า IOC ดังนี้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.66 – 1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้ และข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.66 พิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง โดยให้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถามดังนี้

- ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
- ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
- ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร

$$\text{สูตร } IOC = \frac{R}{N}$$

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

R แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

1. นายทองเลื่อน งามอาจ ตำแหน่ง สาธารณสุขอำเภอโพธาราม คณบดี
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รปม.) สาขาการจัดการภาครัฐ สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์
2. นายสุระศักดิ์ เพ็ญสุระ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านเชียงคาน
“วิจิตรวิทยา” คณบดี ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขา ศึกษาศาสตร์
3. นางอัปสร สุวรรณรอด ตำแหน่ง ครู ค.ศ.3 โรงเรียนบ้านใหม่ คณบดี
การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขา ภาษาไทย

2.1.4 นำแบบสอบถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .66 ขึ้นไปมาทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่ม
อาสาสมัครสาธารณสุข อำเภอโพธาราม จังหวัดหนองคาย ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน
แล้วนำแบบสอบถามที่รับคืนมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของ
แบบสอบถาม (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบอัลฟา (Alpha-Coefficient)
ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 แสดงว่าทุกคำถามมี
ความเชื่อถือได้มาก เพราะค่าที่ได้เป็นบวกและมีค่าใกล้ 1

2.2 ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ใน
การวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์ของ
การวิจัย เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 3
ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ และระยะเวลาที่เป็นอาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ

หมู่บ้าน อ่างทองโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย ประกอบด้วยด้านต่าง 8 ด้านได้แก่ เป็นผู้แจ้งข่าวสาธารณสุขแก่เพื่อนบ้านในเขตรับผิดชอบ เป็นผู้รับข่าวสาธารณสุขและข่าวสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เป็นผู้ให้คำแนะนำถ่ายทอดความรู้แก่ประชาชน ให้บริการช่วยเหลือรักษาพยาบาล เฝ้าระวังและป้องกันปัญหาสาธารณสุข เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในชุมชน คุ้มครองสิทธิประโยชน์ทางด้านสาธารณสุขของประชาชนในชุมชน และเป็นแกนกลางในการประสานงานการดำเนินงานสาธารณสุขของหมู่บ้าน

โดยคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

ระดับการปฏิบัติงานมากที่สุด	ให้ค่าคะแนน	5	คะแนน
ระดับการปฏิบัติงานมาก	ให้ค่าคะแนน	4	คะแนน
ระดับการปฏิบัติงานปานกลาง	ให้ค่าคะแนน	3	คะแนน
ระดับการปฏิบัติงานน้อย	ให้ค่าคะแนน	2	คะแนน
ระดับการปฏิบัติงานน้อยที่สุด	ให้ค่าคะแนน	1	คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดโดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อ่างทองโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคายประกอบด้วยด้านต่าง 8 ด้าน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปยังสาธารณสุข อ่างทองโพธิ์พิสัย และหัวหน้าสถานีอนามัยทุกแห่งในอ่างทองโพธิ์พิสัย ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง

3.2 การเก็บข้อมูลจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โดยการนัดอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตามวัน เวลา และสถานที่ ซึ่งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขนัดหมายให้ โดยคำนึงความสะดวกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นสิ่งสำคัญ โดยผู้วิจัยร่วมกับผู้ช่วยจะชี้แจงการตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะเป็นประโยชน์ ข้อมูลทุกอย่างในแบบสอบถามฉบับนี้ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ และขอรับรองว่าจะไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่การงานของท่านแต่อย่างใด

3.3 เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งสามารถเก็บรวบรวมได้ครบทุกฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ ปรากฏว่าครบสมบูรณ์ทุกฉบับ

4.2 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้ว ลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding Form)

4.3 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อ โดยกำหนดไว้ 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท ดังนี้

ระดับการดำเนินงานมากที่สุด	กำหนดให้	5	คะแนน
ระดับการดำเนินงานมาก	กำหนดให้	4	คะแนน
ระดับการดำเนินงานปานกลาง	กำหนดให้	3	คะแนน
ระดับการดำเนินงานน้อย	กำหนดให้	2	คะแนน
ระดับการดำเนินงานน้อยที่สุด	กำหนดให้	1	คะแนน

4.4 นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้ว ไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์แล้วนำมาเทียบเกณฑ์ค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด . 2545: 102-103)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	ระดับการดำเนินงานมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	ระดับการดำเนินงานมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	ระดับการดำเนินงานปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	ระดับการดำเนินงานน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง	ระดับการดำเนินงานน้อยที่สุด

4.5 ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอโพธารมย์ จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์และสรุปในเชิงพรรณนา

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิจัยดังนี้

5.1 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติงาน ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean)

และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.3 สถิติทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบความคิดเห็น

5.3.1 การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามกลุ่ม เพศ

ใช้การวิเคราะห์โดยใช้สถิติ $t - test$

5.3.2 การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามกลุ่ม อายุ

และระยะเวลาที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ใช้การวิเคราะห์การแปรปรวนทางเดียว $F - test$ (One - Way ANOVA)

ผู้วิจัยได้กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หากพบว่ามีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี เชฟเฟ้ (Scheffe)

5.4 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อเสนอแนะสถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และอภิปรายเชิงพรรณนา